

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 7

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 807

प्राचीनव्याकरणम्

पञ्चम् प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

(खण्ड 'क')

1. (1) "हेतुमति च" इति सूत्रेण किम् भवति ? प्रत्येकम् 2
- (क) णिच्
(ख) तिप्
(ग) सुप्
(घ) तड्
- (2) "दारयति" इति रूपमस्ति ।
- (क) दृधातोः
(ख) देङ्धातोः
(ग) दीङ्धातोः
(घ) दैप्धातोः
- (3) "स्वापेशचडि" इति सूत्रेण भवति ।
- (क) सम्प्रसारणम्
(ख) दीर्घः
(ग) कुत्वम्
(घ) णत्वम्

(4) "तनोतोर्विभाषा" इति सूत्रेण किं भवति ?

(क) दीर्घः

(ख) कुत्वम्

(ग) णत्वम्

(घ) षत्वम्

(5) "यडि च" इति सूत्रेण विधीयते ।

(क) गुणः

(ख) वृद्धिः

(ग) दीर्घः

(घ) इत्वम्

(खण्ड 'ख')

2. रिक्तस्थानानां पूर्तिं करोतु :

प्रत्येकम् 2

(1) णौ ..... चङोः ।

(2) रलो ..... संश्च ।

(3) लोपः ..... अभ्यासस्य ।

(4) ज्वर ..... उपधायाश्च ।

(5) कर्मणोः ..... वर्तिचरोः ।

(खण्ड 'ग')

3. सम्यक् सम्मेलनम् करोतु :

प्रत्येकम् 2

(1) तिष्ठते: ..... वा ।

जिघ्रते ..... रित् ।

पातेर्लुक् ..... जुक् ।

वो विधूनने ..... वचनम् ।

- (2) यथाविध्य ..... सामान्यवचनम् ।
समुच्चये ..... नु प्रयोगः पूर्वस्मिन् ।
- (3) नित्यम् ..... वः ।
स्फायः ..... स्मयते ।
- (4) प्रजने ..... रफौ ।
दोषः ..... वीयते ।
- (5) तनोतेः ..... इच्च ।
दम्भ ..... विभाषा ।

(खण्ड 'घ')

4. (1) "केशान् वापयति" इत्यत्र जुक् आगमविधायकम् सूत्रं किम् ? प्रत्येकम् 2
(2) "सनिग्रह गुहोश्च" इति सूत्रेण किं भवति ?
(3) "मनि च" इति सूत्रेण किं भवति ?
(4) "रीङ् ऋतः" इति सूत्रेण किं भवति ?
(5) "चर्ककृष्यते" इति प्रयोगे चुत्वं केन सूत्रेण भवति ?

(खण्ड 'ङ')

5. (1) सूचिसूत्रि...० इति वार्तिकं प्रपूर्य कानिचित् उदाहरणानि लेख्यानि । प्रत्येकम् 5
(2) लोलुप्यते सासाध्यते इति प्रयोगद्वयं साधनीयम् ।
(3) नीग्वण्चु...० इति सूत्रं प्रपूर्य उदाहरणानि लेख्यानि ।
(4) दाधर्ति...० इति सूत्रं पूर्यतु ।

(खण्ड 'च')

6. यथेच्छं प्रश्नद्वयं कार्यम् -

प्रत्येकम् 10

- (1) 'रुग्रिकौ च लुकि' इति सूत्रस्य व्याख्या स्वाधीतग्रन्थदिशा कार्या ।
- (2) ज्वरत्वर...० इति सम्पूर्णं सूत्रं विलिख्य ग्रन्थदिशा व्याख्यानम् कार्यम् ।
- (3) "राल्लोपः" इति सूत्रस्य व्याख्या कार्या ।

(खण्ड 'द')

7. व्याकरणशास्त्रेतिहासस्य प्रश्नाः -

प्रत्येकम् 10

- (1) आरण्यातिकग्रन्थस्य परिचयो लेख्यः ।
- (2) 'पाणिनि' अष्टाध्याय्याः परिचयो देयः ।